

Maarten Fischer: "De kunst is om regels te maken die maatwerk bieden."
Foto: Taskforce Multifunctionele Landbouw.

"Meervoudig ruimtegebruik wordt de norm"

Na ruim vier jaar Taskforce Multifunctionele Landbouw zal de sector het weer zelf moeten doen. De Taskforce houdt per 1 april op te bestaan, zoals overigens van meet af aan de bedoeling was. Dat op eigen benen staan moet prima lukken, denkt programmaleider Maarten Fischer. "In ons kleine landje is multifunctioneel gebruik van de ruimte immers eigenlijk een must."

Fischer: "Wat we vanaf het begin hebben gedaan, is het ondersteunen van ideeën, het helpen om nieuwe concepten te ontwikkelen. Zo hebben we meegeholpen om streekproducten de supermarkt in te krijgen, via Gijs en Willem&Drees bijvoorbeeld. Maar ook de omzet van de Landwinkels is gestegen. Of neem de pilot bij de Sint Maartenskliniek, om meer met streekproducten te doen in de zorg. Wat blijkt: mensen in een ziekenhuis herstellen sneller van operaties als ze leuker en lekkerder eten.

Bij boerderijeducatie hebben we meegezocht naar verdienmodellen. Veel boeren ontvangen al schoolklassen maar het valt niet mee daar een substantieel bedrag voor te vragen. Anders wordt het als je er schoolreisjes of werkweken van maakt, daar zijn ineens wel budgetten voor beschikbaar. En ook in de zorglandbouw waren nieuwe concepten welkom, zeker nu het geld op een andere manier verdeeld gaat worden, met het terugdringen van de pgb's ('rugzakjes'). Allochtone ouderen, drop-outs uit het onderwijs, sociale

werkvoorziening, mogelijkheden genoeg voor nieuwe doelgroepen."

Oude bestemmingsplannen

Hoewel er veel is gebeurd, ervaren veel boeren het grootste probleem nog met de ruimtelijke ordening, zo heeft Fischer gemerkt. "Vergunningen duren te lang, klagen ze. Hoewel ze momenteel een inhaalslag maken, kampen veel gemeenten nog met oude bestemmingsplannen, uit tijden dat de multifunctionele landbouw nog helemaal niet bestond. En als ze al beleid hebben, zijn dat vaak vaste lijstjes: je mag 50 m² winkel hebben, of 6 zitplaatsen horeca. Maar zo werkt het niet. Want als een boer dan iets nieuws verzint, past het niet in het rijtje.

"Maak voor boerenrecreatie gewoon een uitzondering op de geurwetgeving. Die gasten komen af op het boerenleven, die zitten er echt niet mee dat het naar boerderij ruikt"

In de stad zie je overal vermenging: je kunt bierdrinken in de bios en taart eten bij de tuincentrum. Waarom dan niet op het platteland? Gemeenten lijken bang voor precedentwerking: 'Als boer Pietersen het mag, wil boer Jansen het ook.' Maar zo werkt het toch niet? Als een gemeente een disco heeft, en iemand vraagt een vergunning voor een tweede disco, dan kan de wethouder toch ook gewoon zeggen: 'Nee, één disco is genoeg!'

De kunst is om regels te maken die maatwerk bieden: wel kansen, maar niet de deur wagenwijd open. Zorg dus dat je de voorwaarden duidelijk stelt. Maak een structuurvisie waarin je zegt in welk deel van je gemeente je bijvoorbeeld meer kleinschalige recreatie wilt. Dan kun je flexibeler zijn. Als een boer zijn stallen wil uitbreiden, maar de buurman wil een boeren-B&B, maak dan gewoon een uitzondering op de geurwetgeving. Die gasten komen af op het boerenleven, die zitten er echt niet mee dat het naar boerderij ruikt."

Altijd in de buurt van de stad

In 2025 voldoen steeds meer gebieden aan steeds meer doelen, zo denkt Fischer. "Meervoudig ruimtegebruik wordt de norm. Eigenlijk is heel Nederland peri-urbaan, zelfs in Noord-Groningen ben je nog in de buurt van de stad. Ook denk ik dat over 10, 15 jaar multifunctionele landbouw ook binnen de agrarische sector volledig geaccepteerd is. Toen ik 7 jaar geleden wel eens les gaf over verbrede landbouw op de Christelijke Agrarische Hogeschool, was de consensus in de klas al gauw dat ze het niks vonden. Productie, daar ging het om. Al kwamen er na de les, als de schreeuwers weg waren, altijd wel een paar studenten om meer informatie vragen. Nu zie je ook binnen het NAJK voorzichtig een verschuiving, met verbreders in het bestuur en activiteiten die de blik op ondernemerschap echt verbreden. Ach, als jonge boer moet je misschien toch eerst het agrarische vak in de vingers krijgen, voordat je aan verbreding kunt denken. Als je er voor open staat, komt die brede blik er heus wel."

Marjel Neeffes